

A Katakomba-paktum (1965)

Római katolikus püspökök csoportjának nyilatkozata

A II. vatikáni zsinat történetének egy kevésbé ismert epizódja az az esemény, melyet katakomba- szerződésnek tart számon az egyháztörténelem. **A római Szent Domitilla katakombáinál 1965. november 16-án negyven püspök aláírt egy esküt, melyhez később még ötszáz püspök csatlakozott.** Ebben azt vállalták, hogy a szegényeket állítják lelkipásztori működésük középpontjába. A szerződésben jól meghatározott, gyakorlati lépésekre kötelezték magukat az aláírók. Ezek szerint „lakás, étkezés és közlekedési eszközök tekintetében” úgy élnek majd, ahogyan a környezetükben élők. A gazdagságról „egyszer és mindenkorra” lemondanak, nem viselnek drága ruhát és nemesfémből készült hivatali jelvényt. Tevékenységük során igyekeznek a hátrányos helyzetűeknek a lehető legnagyobb segítséget megadni. Olyan törvények és struktúrák megalkotását szorgalmazzák, melyek az igazságosság és az egyenlőség elvein nyugszanak.

„...elkötelezzük magunkat a következők mellett:

- ▶ 1. Arra fogunk törekedni, hogy úgy éljünk, amint a körülöttünk élő emberek élék hétköznapi életüket a lakás, az étkezés, a közlekedés és hasonlóak tekintetében (vö. Mt 5,3; 6,33–34; 8,20).
 - ▶ 2. Egyszer s mindenkorra lemondunk arról, hogy akár a látszat szerint, akár ténylegesen gazdagok legyünk, különösen, ami a hivatali ruházatunkat (drága anyagok, hivalkodó színek) és hivatali jelvényeinket illeti, melyek nem készülhetnek drága anyagból – sem aranyból, sem ezüstből –, hanem meg kell felelniük az evangéliumnak (vö. Mk 6,9; Mt 10,9; ApCsel 3,6).
 - ▶ 3. Nem fogunk sem ingatlant, sem ingóságot birtokolni, sem saját bankszámlával rendelkezni, és minden tulajdonunkat, melyre valóban szükségünk van, az egyházmegye, illetve szociális vagy karitatív intézmények nevére íratjuk (vö. Mt 6,19–21; Lk 12,33–34).
 - ▶ 4. Ha csak lehetséges, egyházmegyénk pénz- és vagyongazdálkodását olyan laikusokból álló bizottságra bízuk, melynek tagjai megfelelő szakértelemmel és apostoli lelkülettel rendelkeznek, annak érdekében, hogy mi, püspökök ne gondnokok és intézők, hanem pásztorok és apostolok lehessünk (vö. Mt 10,8; ApCsel 6,17).
 - ▶ 5. Elutasítjuk, hogy akár szóban, akár írásban olyan címekkel szólítsanak meg bennünket, amelyek társadalmi jelentőséget vagy hatalmat fejeznek ki (eminenciás, excellenciás, monsignore...). Ehelyett azt szeretnénk, hogy atyának (padre) szólítsanak bennünket, ami megfelel az evangéliumnak (vö. Mt 20,25–28; 23,6–11; Jn 13,12–15).
 - ▶ 6. Magatartásunkban és társadalmi kapcsolatainkban **el akarjuk kerülni annak minden látszatát is, hogy a gazdagokat vagy a hatalmasokat bármiféle előnyben vagy kivételes bánásmódban részesítjük – például istentiszteletek és társadalmi összejövetelek alkalmával, akár vendégként, akár vendéglátóként** (vö. Lk 13,12–14; 1Kor 9,–14–19).
 - ▶ 7. **Hasonlóképp kerülni fogjuk, hogy másoknak hízelegjünk, hiúságukat legyezzük, vagy kezükre játszunk, amikor adományokat kérünk vagy köszönünk meg, vagy bármilyen más okból.** A híveket arra fogjuk kérni, hogy az adományozást tekintsék az istentiszteletek, az apostoli munka és a szociális tevékenység normális, természetes részének (vö. Mt 6,2–4; Lk 15,9–13; 2Kor 12,4).
 - ▶ 8. **A gazdaságilag hátrányos helyzetben lévők, elhanyagoltak** apostoli–pásztorális szolgálata érdekében mindent rendelkezésre bocsájtok, amit ez a szolgálat megkíván tőlünk pénzben, időráfordításban, együttérzésben vagy bármilyen anyagi eszközben anélkül, hogy ezzel egyházmegyénk más személyeinek vagy csoportjainak kárt okoznánk.
- Támogatni fogunk minden laikust, szerzetest és papot, akiket az Úr arra hív, hogy életüket és munkájukat megosszák a szegényekkel és a munkásokkal, és így hirdessék számukra az**

evangéliumot (vö. Lk 4,18; Mk 6,4; ApCsel 18,3–4; 20,33–35; 1Kor 4,12; 9,1–27).

► 9. **Tudatában annak, mit kíván meg az igazságosság és a szeretet**, arra fogunk törekedni, hogy a jótékonyági cselekedeteket átirányítsuk olyan szociális intézmények kialakításába és működtetésébe, amelyek az igazságosságon és a felebaráti szereteten alapulnak, és **minden férfira és nőre egyaránt** tekintettel vannak. Ezzel szerény szolgálatot tudunk tenni az illetékes állami szervezeteknek (vö. Mt 25,31; 25,46; Lk 13,12–14; 33,34).

► 10. **Mindent meg fogunk tenni azért, hogy kormányunk és közszolgálataink felelősei olyan törvényeket, struktúrákat és társadalmi intézményeket hozzanak létre és működtessenek, amelyeket megkíván az igazságosság és az egyenlőség**, az egyes ember és az emberiség harmonikus fejlődése. Ezáltal egy olyan új társadalmi rendnek kell megszületnie, amely megfelel az emberi és istengyermeki **méltóságnak** (vö. ApCsel 2,44–45; 4,32–35; 5,4; 2Kor 8 és 9; 1Tim 5,16).

► 11. Mivel a püspöki kollegialitás akkor felel meg legjobban az evangéliumnak, ha **az emberiség azon nagyobb részének szolgálatában valósul meg, amely testi, kulturális és erkölcsi nyomorban él (ilyen az emberiség kétharmada)**, kötelezettséget vállalunk arra, hogy:

- lehetőségeink szerint részt veszünk a **szegény nemzetek sürgős projektjeinek** megvalósításában;
- **nemzetközi szervezetek szintjén is tanúságot teszünk** az evangéliumról, ahogy VI. Pál pápa is tette az Egyesült Nemzetek Szervezetének színe előtt;
- **és közösen fogunk fellépni azért, hogy olyan gazdasági és kulturális struktúrák jöhessenek létre**, amelyek az emberiség elszegényedett többségének kiutat jelentenek a nyomorból ahelyett, hogy egy folyton gazdagabbá váló világban egész nemzetek szegényednének el.

► 12. Pasztorális szeretettel kötelezzük magunkat arra, hogy **megosztjuk életünket Krisztusban testvéreinkkel**, valamennyi pappal, szerzetessel és laikussal, hogy hivatalunk valódi szolgálat legyen. Ennek értelmében:

- velük együtt rendszeresen kritikus vizsgálatnak vetjük alá saját életünket;
- **őket munkatársainknak tekintjük**, hogy ily módon a Szentlélek által inspirált animátorok legyünk, nem pedig evilági értelemben vett főnökök;
- és ezért arra törekszünk, hogy emberileg **mindig jelen legyünk számukra, nyíltak és megszólíthatóak legyünk**;
- **nyitottak leszünk minden ember felé, bármelyik vallás követői is legyenek** (vö. Mk 8,34–35; ApCsel 6,1–7; 1Tim 3,8–10).

► 13. Miután visszatértünk egyházmegyéinkbe, megismertetjük tagjaival ezeket a kötelezettségvállalásainkat, és kérjük őket, segítsenek bennünket megértésükkel, együttműködésükkel és imájukkal.

Isten segítsen minket, hogy elhatározásainkhoz hűek maradjunk.”

A püspökök vezetője **Dom Hélder Câmara**, Recife (Brazília) érsek volt, akinek boldoggá avatási pere a jelenben zajlik. Aláírta a paktumot **Roger Etchegaray** érsek, az Igazságosság és Béke Pápai Tanácsának későbbi elnöke is. A Katakomba-paktum szövegét az 56-os magyarokat befogadó **Giacomo Lercaro** bíboros adta át Szent VI. Pál pápának a II. Vatikáni Zsinaton.

A Katakomba-paktum erős szálakkal kötődik a **felszabadítás teológiájához** (lásd: katakombablog.com/a-felszabaditas-teologiaja/)

Keresztes András fordítása, a Verbita rend folyóirata alapján: Katakomba-paktum. A szolgáló és szegény egyház szerződése. Világposta, Újfolym, XI. évf. 4. sz. (2015. tél). 8-9.